

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

2. De foro competente

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

est iudex officio suo: idque *totaliter*, si intra decennium appellatum non est, vel si est appellatum, finitur saltem instantia, & incipit tunc *secunda instantia*. Vel finitur iudicium ante sententiam definitivam; quod fieri potest tripliciter, *mutua* scil. *voluntate partium*; deinde *absolutione iudicii*, quâ liberatur pars absoluta, ut in hac instantia respondere non teneatur, reservato tamen iure alteri parti, ut novo iudicio coepto cum Adversario suo possit contendere. Demum *lapsu temporis* juxta *L. 13. princ. C. h. t.* qui tamen modus finiendi lites non tantum in foro Civili ex usu recessit, sed & in iure Can. ejus contrarium est statutum *c. 5. de in integr. restit. c. 14. princ. v. iudices. de privileg. c. 20. h. t.*

TITULUS II.

De Foro competenti.

Q. *1. Quid intelligatur nomine fori, & quoruplex sit? Resp. 1.* Omissis aliis significationibus hic nomine fori venit vel locus discutendis & terminandis litibus deputatus *c. 10. de for. comp.* vel jurisdictio iudicium exercentis, seu potestas publica de causa in iudicium deducta cognoscendi & pronuntiandi.

Resp. ad 2. Aliud est forum *competens*, in quo Reus conveniri potest & debet, vel ubi iudex est *competens* & jurisdictionem habens in Reum: aliud est *incompetens*, ubi nec Reus conveniri potest, nec de-

debet. Competens dividitur in Ecclesiasticum & *Saculare*: Ecclesiasticum in *Externum* & *internum*. Internum in forum *Pœnitentiale* sive *Sacramentale* & in *non Sacramentale*. Item aliud forum est *contentiosum*, aliud *voluntarium*; hic de foro externo & contentioso sermo est.

Q. 2. Ex quibus principiis deducatur competentie fori? Resp. 1. Ex persona *Judicis* competit forum, quia est *Ordinarius*, vel *Compromissarius*, vel quia *prorogata est ejus jurisdictio*, vel quia *avocata est causa ad Superiorem*, quo casu excluso inferiore solus superior fit iudex competens. De hac fori competentia dictum est in *Libr. 1. Decretal.* 2. Ex persona *Rei*, cujus forum *Actor* sequitur, datur fori competentia, ubi reus habet *domicilium*, vel *res*, quæ petitur, *sita est*, vel ubi *contraxit*, aut *deliquit*: vel quia *Clericus & Ecclesiasticus est*, vel quia aliunde foro *privilegiato* gaudet. 3. Ex qualitate *causæ*, quod *Ecclesiastica* vel *sacularis*, *mixta*, *connexa*, *feudalis* & c.

Q. 3. Quid sit *domicilium* & *quotuplex*? Resp. *Domicilium* in genere est locus habitationis: dividitur in *Domicilium commune* & in *privatum*. *Commune* omnibus civibus Romanis olim Roma erat, ut in prima instantia etiam ibi potuerint conveniri, hodie non item; in causis tamen Ecclesiasticis fideles omnes & Clerici in profanis sortiuntur forum in tribunali Pontificis, si ibi existant, neque jus habeant domum revocandi, *can. 17. & 18. caus. 9. q. 3. c. fin. h. t.* *Privatum* aliud est *naturale*, *domicilium originis* dictum, seu locus,

in

in quo quis natus aut oriundus est; quod *domicilium* hodie vix servit, nisi de Jure Canonico ad susceptionem Ordinum *c. 3. de temp. Ord. in 6.* Aliud est *Accidentale, Adscititium, vel domicilium habitationis*, & est locus, in quo quis habitat, animo ibi commorandi: si quis propositum habeat, stabiliter ibi commorandi, dicitur simpliciter *domicilium* vel *domicilium verum*; si verò tantum per tempus notabile, *quasi domicilium* appellatur,

Q. 4. Quomodo acquiratur domicilium? Resp. Ad *constituendum* domicilium simpliciter tale & sortiendum ratione domicilii forum duo requiruntur, animus & factum, seu habitatio *actualiter coepta* cum proposito stabiliter manendi in tali loco. *L. 20. ff. ad municipal.* non verò insuper, ut quis majorem bonorum suorum partem eò translulerit; quia hoc requisitum nullo jure probatur. Ad *quasi-Domicilium* constituendum factum itidem & animus per notabilem v. g. anni partem in loco habitandi, requiritur *L. 19. ff. 2. ff. de judic.* Potest quis in duobus vel pluribus locis simul habere domicilium ad eum effectum, ut utrobique subditus sit & conveniri possit. *L. 5. C. & L. 6. ff. 2. ff. ad municipal.*

Q. 5. Qua sit vis domicilii in ordine ad constituendum forum? Resp. I. Via veri domicilii est, ut ratione illius sortiatur quis forum quoad universam jurisdictionem, tam contentiosam quam voluntariam, tam in causa civili quam criminali, etsi crimen commissum & contractus celebratus sit alibi. *c. 17. de for. comp.* sive reus exi-
stat

stat in foro domicilii, sive non *c. 3. de dol. & contum.* adeoque forum domicilii generale est, & concurret cum aliis foris, imò iis potentius est excepto foro feudi & rei sitæ juxta multos, de quo inferius. *L. 19. §. 4. ff. de judic.* Excipitur etiam uxor, quæ non in proprio sed in domicilio mariti convenienda. *L. 22. §. 1. ff. ad municip. pal.* Hæres conventus ex persona defuncti, cœpto jam cum defuncto judicio coram eodem iudice causam debet continuare. *L. 34. ff. de Judic.* Ad forum domicilii spectat casus *L. 2. C. de jurisd. om. jud.*

Resp. 2. Vis quasi domicilii est, ut talis non tantum acquirat jus parochiæ, possitque dispensari in votis, jungi matrimonio, habere sepulturam; nec tantum LL. & consuetudinibus illius loci teneatur; sed etiam tum de contractibus in tali loco celebratis vel commissis delictis, tum etiam de contractibus alibi celebratis aut delictis alibi commissis possit conveniri. *L. 2. C. ubi Senator. L. 3. C. ubi de crim. agi oport.* ratio quia cum sortiatur talis forum ibi pœnitentiale, cur non etiam externum? *Vagi* ubi inveniuntur, etiam ratione contractûs alibi gesti aut delicti commissi forum sortiuntur. Ratio, quia *vagi*, id est, nullibi defacto domicilium habentes naturali æquitate suadente, iudicem competentem habere debent, qui alius, quàm iudex loci, ubi reperiuntur, assignari non potest.

Q. 6. Quanam circa forum rei sitæ observanda?

Resp. 1 Per forum rei sitæ intelligitur locus, in quo

quo res controversa existit; iudex autem loci illius dicitur iudex rei sitæ; apud quem iudicem conveniri potest debitor vel possessor rei litigiosæ, sive aliàs subjectus sit, sive non *L. 1. & 3. C. ubi in rem actio. c. fin. h. t.* sive præsens in loco sit, sive absens *c. fin. §. fin. ut lite non contest. L. 2. C. ubi in rem.* Speciale quid est in possessore rei nomine alieno, & in emptore rei alienæ, per *L. 2. C. ubi in rem act. item per L. 49. ff. de iudic. & in Clerico, ut infra.*

Resp. 2. Actione tantum reali Reus in loco rei sitæ conveniri potest, nisi sit in rem scripta. quia actio realis rem, non personam sequitur. *L. 25. ff. de O, & A. contrarium sit in actione personali per L. fin. §. fin. ff. de contrah. empt.* Conveniri autem potest sive res immobilis sit sive mobilis, notabili tamen tempore in loco permanens, ob generalitatem textuum *c. fin. h. t. & L. fin. C. ubi in rem actio. it. ob L. 33. ff. de iud.* Non solum in petitorio, sed etiam possessorio, *L. un. C. ubi de possess. L. un. ubi de hered.* ratio, quia causæ possessionis tam arctè confœderata est causa proprietatis, ut utraque coram eodem iudice debeat ventilari; *c. 1. de caus. prop. & poss.*

Resp. 3. Reus non necessariò conveniri debet in loco rei sitæ, sed potest etiam conveniri in loco domicilii sui, ut adeòque forum rei sitæ & domicilii concurrant; vel quod idem est, forum domicilii est ita generale, ut in eo non tantum actiones personales, sed reales etiam possint proponi arg. *L. ult. C. ubi in rem, act. L. un. C. ubi de hered.* ratio, quia

quia bona sunt accessoria personis, ergo rectè pe-
tuntur à iudice, cui subsunt personæ.

Q. 7. Quid de foro contractus dicendum?

Resp. 1. Ratione contractus in loco, in quo is
gestus, regulariter sortitur quis forum coram ju-
dice illius loci Ordinario, licet ibi domicilium
non habeat. *c. ult. h. t. L. 19. & 20. ff. de judic.*
Accipitur autem hic nomen contractus latissimè.
arg. LL. cit. nec tantum quoad obligationem
principalem ex contractu ortam, sed etiam quoad
secundariam, v. g. damna, interesse: Item etiam
quoad distractam in loco contractus quis forum
sortitur, id est, quoad rescissionem contractus
Reus conveniri potest in loco ejusdem initi, jux-
ta Wiestn. h. t. n. 47. si tamen & Reus in loco
contractus inveniatur, & contractus ex utraque
parte nondum perfectus sit vel impletus, aut vi-
tio aliquo intrinseco v. g. usuræ laboret. L. 14. ff.
in. C. de non num. pec.

Resp. 2. Limitatur regula communis, quod
quis in loco contractus sortiatur forum 1. Ita ut
licet Reus conveniri possit in loco contractus se-
cundum dicta, possit tamen etiam actor, si velit,
eum convenire in loco domicilii. 2. ut, dum
v. g. ex conventionè partium requiritur ad sub-
stantiam contractus scriptura, non in loco con-
tractus, sed scripturæ vel instrumenti confecti,
si alius hic sit, Reus debeat conveniri *L. 17.*
C. de fid. instrum. 3. ut in loco confirmationis
contractus forum quis non sortiatur; quia con-

Liber II.

B

firma-

firmatio in forma communi facta nihil innovat.
 4. Si aliter inter contrahentes convenerit, vel
 pro impletione contractûs aut solutioni certus
 locus sit destinatus, in hoc & non in loco con-
 tractûs forum sortiuntur; habetur clarè *L. 19. ff. de
 judic. licet Reus habeat privilegium nonnisi in certo loco respondendi. c. 17. h. t.*
 observetur præterea *L. un. C. ubi conveniatur
 qui certo lo. dar.* 5. Ut viatores & advenæ (que-
 les non sunt, qui officinam, tabernam, pergulari-
 constituerunt) non teneantur regulariter respon-
 dere in loco, in quo contraxerunt, mox inde dis-
 cessuri, altera parte sciente. *L. 19. cit. ubi de
 ratio hujus redditur.* 6. Ut in contractu dota-
 nec locus contractûs, nec locus confecti instru-
 menti attendatur, sed locus, ubi vir habet domici-
 lium; & ut juxta jura ejusdem domicilii maritus
 & non juxta jura loci contractûs vel confecti in-
 strumenti, uti aliàs fieri debet, decisio litis sit faci-
 enda. *L. 65. ff. de judic.* 7. Ut in loco con-
 tractûs aliter invitatus non conveniri possit, nisi
 ibi reperiat. *c. 1. §. contrahentes. h. t. in 6.*
 Dantur tamen hodie casus, in quibus absens ad
 locum contractûs citari valet, v. g. ob admini-
 strationem in loco quopiam gestam ad reddendas
 rationes. *L. 1. C. ubi de rat. agi oport.* reli-
 quos vide apud Engel *h. t. n. 23. cum explicatio-
 ne. c. 1. h. t. in 6.*

*Q. 8. An & quomodo forum delicti sit com-
 petens? Resp. I. aff. Sic ut delinquens subjicia-
 tur non quidem in foro pœnitentia, sed externo
 tam*

tam Ecclesiastico quàm sæculari, jurisdictioni illius judicis, etsi aliàs eidem non sit subiectus. *c. 13. & fin. h. t. c. 1, de raptor. L. 1. & Auth. qua in provincia. C. ubi de crim.* ratio consistit in congruentia, ut scelera ibi, ubi commissa, plectantur, tum ad terrorem aliorum, & ad satisfactionem Reip. læsæ, tum ob faciliores probationes. Procedit de quovis delicto; item de personis privilegiatis sub certis limitationibus. Vide *L. fin. ff. de Accusat. c. 14. h. t. L. 1. C. ubi Senatores. Auth. habita quidem C. ne filius pro patre.*

Resp. ad 2. Si delictum patratum sit in confinio duorum territoriorum, ut nesciatur, in quo eorum fuerit perpetratum, vel si in uno territorio sit inchoatum, in altero verò consummatum, vel in uno mandatum, in altero datum executioni, inter iudices utriusque territorii locus est præventioni. Primum desumitur ex *L. 19. ff. Commun. divid.* Secundum ex *L. 1. C. ubi de crim. agi oport.* Tertii ratio sumitur à paritate jaculantis in uno territorio, & in alio occisionem facientis (qui juxta *L. 1. cit.* apud utrumque iudicem forum sortitur) & inter mandantem. DEINDE. Dum delinquens jam est egressus è territorio, in quo deliquit, neque citatione præventus citare ipsum regulariter & de jure, amplius non potest Judex loci delicti; ratio est ob defectum jurisdictionis. Nec potest illum in territorio alieno persequi, nisi esset Prædo, grassator, latro. *Recess. Imp. Augusta 1559. quæ*

etiam facultas persequendi milites fugitivos Belli duci, uxorem marito, Religiosos Prælato conceditur. *Arg. L. 1. C. ubi quis de Curiali.* Quid in Praxi observandum tum judici, qui petit remissionem delinquentis ad locum delicti, tum à quo petit, vide apud Gail. *L. 1. Obs. 56. & 57.*

Q. 9. Quid dicendum de privilegio fori competente Ecclesiasticis? Resp. 1. Clericorum persone exemptæ sunt à jurisdictione & foro sæculari. *Trid. Sess. 25. c. 20. de reform. c. 8. de jud. c. 1. h. t. & c.* 2. Nomine Clericorum veniunt, quæ materia est favorabilis, non tantum in majoribus constituti, ut patet, sed etiam in minoribus, si hi unam de conditionibus à *Trid. sess. 23. c. 1. de ref.* requisitis habeant; etiamsi quis post delictum commissum fuerit modò factus Clericus. *c. 2. h. t. can. 15. Bulla Cæna.* si tamen id non in fraudem fecerit; quia fraus nemini patrocinetur. *c. 15. de rescript.* Imò etiam omnes utriusque sexûs Regulares *c. 5. 10. 33. de sent. Excom. c. 4. de Cens. in 6. c. 3. de Immun. Eccles. in 1.* 3. Clerici & Religiosi non tantum exempti sunt à foro sæculari jure positivo Ecclesiastico, ut omnes, sed etiam aliquo modo de jure divino, ut ait *Trid. sess. 25. c. 20. de ref. Ecclesia & personarum Ecclesiasticarum immunitatem DEI ordinatione & canonicis Sanctionibus constitutam esse.* Ly aliquo modo explicant alii cum Pichler *h. n. 16.* quod in thesi, immediatè tamen exempti sint Clerici à jurisdictione & foro laicali jure divino; alii, quòd talis exemptio procedat à jure divino non

non immediatè, sed originaliter & initiativè. 4. Exemptio hæc Clericorum non habet tantum locum in causis criminalibus. *c. 4. 8. 10. de judic. c. 12. de for. compet.* sed etiam in Civilibus, tam *personalibus*, quàm *realibus* de jure scripto. *c. 12. h. t. c. 4. de Cens. in 6. Auth. statuimus. C. de Ep. & Cler. c. 42. & seq. caus. 11. q. 1. c. 12. de for. comp.* Defendunt aliqui consuetudinem esse legitimam, quâ Clerici super causis temporalibus actione reali in foro sæculari solent conveniri. 5. Clerici privilegio huic exemptionis nequidem possunt jurato renuntiare. *c. 12. h. t.* imò si quæstio fiat de statu Clericali, & quis semper fuerit solitus incedere ut Clericus, licet delictum commiserit, restituendus est judici Ecclesiastico; quia talis præsumitur, qualis invenitur. 6. sunt tamen aliqui casus, in quibus judex Laicus licitè & validè contra Clericos procedit non in Civilibus tantum, quorum quosdam recenset Schmalz. *h. t. n. 80.* sed etiam in Criminalibus, ex voluntate scil. Ecclesiæ; v. g. dum Clericus post actualem degradationem traditus est Curiaæ sæculari. *c. 4. & 10. de judic.* dum dimisso habitu se immiscet enormitatibus, nec post trinam Episcopi monitionem se emendat. *c. 25. & 45. de sent. Excomm. c. fin. de vita & honest. Cler.* dum Reus est assassini. *c. 1. de homicid. in 6.*

Q. 10 An præter Clericos etiam alii gaudeant foro privilegiato? Resp. aff. 1. Nobilis immediatè subiecti Imperio conveniri debent tam in Civilibus quàm Criminalibus coram Camera Imperiali

vel Consilio Imperiali Aulico. *Recess. Imper. anno 1555. §.* Und in solchem Frieden. ex concessione tamen Imperatoris & Procerum possunt Principes & Nobiles immediati saltem in causis civilibus apud Judices inferiores, quos *Austreg.* vocant, conveniri.

Resp. 2. Studiosi immatriculati & verè tales (non cessatores, & neglectis Lectionibus otiosi) habent privilegium, ut coram alio quam Rectore Academiae, vel, quod consuetudo immutavit, coram Episcopo Civitatis non conveniantur, sive sint causæ Civiles, sive Criminales. Probatum non tantum clarè ex Auth. *Habita quædam. C. ne filius pro Patre.* Sed & in Universitate nostra Heidelbergensi ita semper est practicatum, ad quam insuper juxta recentia præjudicia alii delinquentes sunt remissi.

Resp. 3. Milites, si in numerum militum præstito juramento ritè inscripti sint, coram solo judice militum, Duce vel Colonello, vel per se aut per Auditorem reum examinante, adhibito in causis gravioribus Senatu militari, possunt conveniri. *L. 6. C. de jurisd. om. jud.* sive civilis, sive criminalis actio intentetur; licet enim de utraque actione intentanda exceptiones ponantur tum in *l. fin. C. ubi quis de Curial l. un. C. in quib. caus. milit. ant.* tum in *l. 7. ff. de judic.* praxis tamen obtinet, ut de criminali causa militum Duces eorum cognoscant.

Resp. 4. Viduæ, pupilli, similesque personæ miserabiles, etiam ut Actrices gaudent privilegio fori;

fori; inprimis de Jure Civ. in foro Civili per *l. un. C. quando Imperat.* Deinde Jure Canonico, ut etiam reos Laicos ad forum Ecclesiasticum trahere possint. *c. 15. h. t.* dum vel negligens est judex sæcularis in administranda justitia. *c. 11. f. fin. h. t.* vel ipsæ violenter oppressæ sunt aut spoliata. *c. 15. cit.*

Q. 11. Ratione causarum quodnam sit forum competens? Resp. 1. Causæ sacrae spirituales, vel ita dictæ merè Ecclesiastica, quæ vel circa res intrinsecè, vel causativè sacras, vel ex fine supernaturales versantur, aut ad regimen Ecclesiasticum pertinent & officium spirituale, excluso judice Laico à Solo Ecclesiastico cognosci possunt. c. 2. de jud. c. 10. de Constit. c. 1. & 2. de Reliq. & venerat. Sanct. 2. Idem dicendum de causis spirituali annexis. c. 5. de jud. c. 3. de Ord. cognit. c. 5. & 7. qui fil. sint leg. Adeoque de causis matrimonialibus, de limitibus Parochiarum, jure Patronatûs principaliter in judicium deducto, de quæstione facti super causa spirituali, involvente simul quæstionem juris, in dubio, utrùm causa spiritualis sit, nec ne, solus cognoscit judex Ecclesiasticus. Vide Tit. 1. de judic. Q. 6.

Resp. 2. Causæ profana, nihil scil. spiritualitatis, vel in vel extrinsecè habentes, si agitantur inter Laicos, vel reus conventus est Laicus, solius judicis Laici cognitioni & jurisdictioni per se subunt. c. 10. & 11. h. t. ratio quia Prælati Ecclesiastici, ipsèque S. Pontifex in causis temporalibus fidelium jurisdictionem per se & directè

non habent, nisi temporali illorum dominio sub-
jecti sint. Dixi *per se* propter *c. 15. h. t. supra*
h. t. Q. 10. Resp. 4. cit. propter c. 8. & 16. h. t. pro-
pter c. 5. h. t. & c. 13. de judic. c. fin. h. t. in 6. & c.

Resp. 3. Causæ mixti fori tractandæ sunt ab
eo iudice, qui alterum, quocumque habet cumulat-
ivam potestatem de huiusmodi causâ cognoscen-
di, prævenit, quo casu præventus in causæ co-
gnitionem se ingerere amplius non potest. *l. 7. §.*
de jud. 2. Causæ mixti fori, quæ in utroque
foro tam *Ecclesiastico*, quàm *seculari* tractari possunt,
sunt, quæ ex natura & objecto suo sunt
quidem profanæ, sed tamen ob certam qualita-
tem spirituales, vel ex lege aliqua aut consuetu-
dine ad utrumque forum spectant. Tales causæ
Civiles sunt, contractus juramento firmati quorum
executionem contractus jurati: Testamenta *Lati-*
corum, quibus inserta legata *ad pias causas*:
causæ personarum miserabilium in casu oppres-
sionis vel spoliationis &c. Causæ *Criminales* sunt
utramque scilicet *Remp. offendentes*, usura: blas-
phemia non hæreticalis à Christiano prolata:
concubinitas: polygamia: adulterium, si ad
divortium non agatur. Causa *hæresis & Simonia*
cognoscenda est à solo iudice *Ecclesiastico. c. 13.*
de hæret. & c. 18. §. prohibemus. eod. in 6. & comm.
AA. 3. Nec qui iudicatus & per sententiam
definitivam à iudice præveniente est absolutus,
potest regulariter à iudice prævenuto iterum iudi-
cari. *c. 2. de except. in 6. c. 6. & l. 7. §. 2. ff. de*
Accusat. Nec qui punitus est à iudice præve-
nien-

niente pœnâ ordinariâ, vel extraordinariâ com-
mensuratâ denuo puniendus est à prævento. c. 6.
de Accusat. & l. 4. §. fin. ff. Naut. Caup.

Resp. 4. Causæ connexæ vel ratione persona-
rum, v. g. plurium cohæredum, sociorum, tu-
torum; vel ratione rei, de qua agitur, si nimirum
circa eandem rem plures quæstiones vel principa-
liter, vel incidenter moveantur; ubi tamen no-
tandum c. 3. de Ord. cogn. c. fin. de jud. vel con-
nexæ ratione actionis generalis &c. dividi non
debent, cum discrimine tamen inter jus vetus ob
l. 10. C. h. t. & hodiernam praxin, quâ si Actor
hujusmodi divisionem faciat & causas connexas
apud diversos judices tractet, Reus opponere so-
lum potest ante L. C. exceptionem *causa connexa
non dividenda*, hæc si omissa sit, valebit proces-
sus coram diverso iudice agitatus. Gail. l. 1. Ob-
serv. 32. n. 13. Quis iudex in causis connexis,
dum plures interesse habent, adeundus sit, va-
riant AA. Gail, ait, superiorem respectu omnium
adeundum; Engel iudicat, ibi terminandam
litem, ubi vel contra unum ex correis præoccu-
pata est, non faciendo discrimen inter iudicem
superiorem & æqualem: alii dist. quòd, si ju-
dex, coram quo cœpta causa, competens sit re-
spectu omnium, coram eodem sit continuanda;
sin incompetens sit vel respectu unius partis vel
causæ, adeundus sit omnium correorum supe-
rior. l. 5. C. arb. tutel. l. 2. C. de Ord. jud. Ord.
Cam. p. 2. tit. 9. Rec. deput. 1600. §. bey unse-
rem 23.

B §

Resp.

Resp. 5. *Causæ feudales*, quæ versantur circa rem, cujus dominium utile est alicui benevole concessum sub obligatione fidelitatis & obsequii personalis, pro diversis casibus diversimodè deciduntur. 1. Si lis oriatur *inter duos Vasallos ejusdem Domini*, v. g. alter petit partem feudi, quam alter possidet, vel *aliam causam feudalem*, sive ex lege feudi tractat, Dominus iudex erit. 1. *feud. 18.* 2. *feud. 55. §. 2. fin.* etiamsi Dominus sit Laicus, Vasallus autem Clericus. *c. 6. & 7. h. t.* 2. Si lis oriatur *inter Dominum & Vasallum*, & agatur super ipsa rei feudalis *proprietate*, dum v. g. negat Vasallus rem esse feudalem, Iudex Ordinarius iudicabit; si autem agatur super jure aliquo accidentali v. g. negat Vasallus servitia Domino, vel agit contra Dominum de evictione feudi, *Pares Curia* iudicabunt. Engel *h. t. n. 92.* 3. Si lis oriatur inter Vasallum & extraneum, vel inter Dominum & extraneum, cognitio ad Ordinarium iudicem Rei conventi pertinebit. 2. *feud. 15.*

Q. 12. *Quanam sint fori extraordinarii species?*

Resp. 1. De foro *delegationis* dictum est ad *tit. 29. Libri 1. Decretal.* De foro *continentia causarum* *h. t. Q. 9. Resp. 4.* De foro *reconventionis* dicetur ad *tit. 4. de mutuis petit.* Dicendum restat hic. 1. de foro *jactationis* seu *Diffamationis* ex *L. diffamari. 5. C. de ingen. manum.* cujus Legis beneficio, qui in possessione ingenuitatis, vel aliter in fama sua læsus est, potest adire iudicem suum proprium, & apud hunc petere,

tere,

tere, ut diffamanti assignet certum terminum, intra quem probet veritatem suæ diffamationis, & si in probatione defecerit, perpetuum ei silentium imponatur. Remedio huic locus etiam est contra Clericum diffamatorem Laici, quia diffamans re ipsa est actor, necessitatus sequi forum Rei; ubi tamen Judex Laicus Laici diffamati debet attendere, ne contra privilegium Clericale *propriâ auctoritate* cogat Clericum ad comparandum in suo judicio, sed faciat illud mediante Judice Ecclesiastico.

Resp. 2. Affine est remedio *L. diffamari* remedium. *L. si contendat 28. ff. de fidejussor.* Est quidem specialiter conceptum de fidejussore, cui *beneficium divisionis* competit, ex generali tamen æquitate ad alios etiam casus extenditur: vi hujus is, qui in quacunque causa litem sibi ab alio movendam timet, proprium suum judicem adire, ab eoque, implorando officium ejus nobile, potest petere, ut adversarius citetur, licet fortè non subiectus, ac ipso præsentè declaretur, se debitorem illius non esse, vel exceptione saltem legitimâ muniti; ac propterea illi super eâ causâ perpetuum imponatur silentium.

Resp. 3. Ad forum extraordinarium reduci potest forum *Præventionis*, quando is, qui plures habet judices competentes, ab uno citatur, & sic prævenitur, cæterique judices à cognitione illius causæ excluduntur. Ratio datur. *L. 30. ff. de judic.* Neque actor post citationem reo intimatam, factamque comparitionem variare,
reum-

reumque coram alio iudice, licet cæteroquin competente, convenire potest; quod si fieret, per *exceptionem Præventionis* à Reo oppositam iudicem hunc secundum declinare posset. *arg. l. cit.* Inducitur pariter per citationem unius præventio respectu omnium correorum. Ratio, quia id exigit continentia causarum, quæ dividenda non est.

Resp. 4. Ultimus modus fortiendi forum est *Prorogatio*, quæ describitur, quòd sit extensio jurisdictionis ad personas, causam, tempus, vel locum, in quas, quando, & ubi aliàs non competit, consensu libero earundem personarum facta. *c. 40. de off. & pot. jud. deleg. l. 18. ff. de Jurisd. l. 1. C. de Jurisd. omn. jud.* Est adhuc hodie in usu, teste Brunnem. in *l. 18. ff. de jurisd.* 2. Non tamen omnes causæ prorogari possunt; sic prohibetur prorogatio in causa spirituali, feudali, Criminali, appellationis, delegatâ, specialiter reservatâ Principi, in causa, quam superior ab inferiori ad se avocavit. 3. Nec possunt omnes prorogare jurisdictionem iudicis non sui; specialiter prohibentur Pupilli sine Tutore, Minores sine Curatore, Procuratores speciali mandato, aut sine clausula *cum libera* destituti, Studiosi saltem de consuetudine, Clerici & Religiosi neque cum consensu Episcopi, neque interveniente juramento prorogare in se possunt jurisdictionem iudicis sæcularis, quæcunque demum causa sit. *c. 12. h. t. ubi & ratio additur.* Quin imo ne quidem possunt Clerici

rici jurisdictionem alieni judicis Ecclesiastici, nisi consentiente proprio Ordinario in se prorogare. *c. 18. b. t.* Nec Religiosi exempti possunt se Episcopo subdicere in pertinentibus ad jurisdictionem contentiosam. DD. communiter; æquitate tamen spectata in iis, quæ spectant ad jurisdictionem voluntariam consentiente Prælato suo, ut adeoque & petere possint absolutionem à Censuris, & dispensationem in votis. Ratio, quia exemptionis privilegium directè in favorem concessum in odium detorqueri non debet. Hæc tamen procedunt solum, dum Papa ejusve legatus jurisdictionem in Exemptos habens facile adiri non potest; nec facultatem absolvendi immediatus aut mediatuſ haberet.

TITULUS III.

De oblatione Libelli.

§. I.

De Libello.

Q. 1. *Quid sit & quæduplex libellus?* *Resp.* Est scriptura brevis claram Actoris intentionem continens & causam petendi. Dividitur dupliciter. 1. in *simplicem* seu *summarium*, in quo factum breviter, perspicue, & continuè quadam orationis serie narratur: & in *Articulatum* seu *Positionalem*, ubi per articulos factum comprehenditur. Rejctus est hic per *nov. R. I. Anno 1654. §. Diesem nechst.* 2. in *Civilem* seu *Con-*